

Setmana de passió

- El toc de realisme que hem viscut en l'economia i la resposta generada han estat molt positius

JOSEP OLIVER ALONSO*

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 12.02.10

Espanya ha topat de cara amb la realitat. Els individus, i els països, tenen una innata predisposició a no acceptar que el seu nivell de vida ha empitjorat. És comprensible. A més, aquesta acceptació, condició necessària per superar qualsevol repte, necessita un període de reajustament d'expectatives. Però no es pot allargar gaire. La setmana de passió que hem viscut apareix com el punt d'inflexió que el país necessitava. Finalment, hem comprès que, després de la dècada prodigiosa, ens espera una dècada difícil, enutjosa i desagradable.

Semblava que s'havien desfermat totes les fúries. I, com és habitual, tots se sumaven a un esforç, digne de millor causa, per augmentar la confusió. Anem per parts. Primer va ser la plantada d'Obama a la Unió Europea. Per als seus fans aquest va ser un trago dur, però és incorrecte llegir aquesta resposta en termes espanyols. La nova presidència dels Estats Units ha anat mostrant que una cosa són les paraules, i una altra, els fets. I la seva política exterior serveix als interessos de llarg termini dels Estats Units, parcialment enfrontats als europeus. Per exemple, la seva posició sobre l'escut antimíssils a Europa de l'Est no sembla la més adequada per tractar un veí d'escala, com Rússia, del qual depenem energèticament. Atribuir a la presidència espanyola aquesta plantada està fora de lloc.

Després VA SER el canvi de rumb de la política econòmica del Govern i l'actitud dels agents socials: tardà, mal anunciat, però, no per això, menys necessari. Aquesta modificació ha tingut quatre actes.

El primer, la proposta per allargar l'edat de jubilació. Diguin el que vulguin, però un país que va decidir no tenir fills va decidir que tindria problemes en les seves pensions. A mesura que es vagi jubilant la generació de baby boomers (que el 2020 tindrà entre 45 i 64 anys), i la d'immigrants que ha quedat tapada per aquesta, el nostre sistema de pensions tindrà problemes. I no deixa de sorprendre el torrent de desqualificacions que ha generat aquesta proposta, fins i tot des d'aquells que demanen més rigor al Govern.

Sobre la severa decisió de reduir dràsticament el dèficit públic, des de gairebé el 12% del PIB el 2009 al 3% el 2013, la crítica de l'oposició és més que xocant. ¿Quina proposta alternativa té el PP al deteriorament de les finances públiques? ¿Que potser, si governa, mantindrà aquest insostenible dèficit? Altres comentaris que ha generat la decisió, argumentant que el dèficit és el resultat de les polítiques anticíclics de Zapatero, només poden atribuir-se a la ignorància. El forat del sector públic espanyol el 2009 respon, en primeríssim lloc, a la brutal caiguda de la recaptació i, en segon, al gran augment del subsidi de desocupació, de manera que la política estrictament anticíclica, pla E inclòs, representa només una fracció menor. ¿Què farien els crítics amb aquest panorama? ¿Reduirien els subsidis d'atur, a què legítimament tenen dret els que han cotitzat? ¿Com augmentarien la recaptació en aquesta situació? Malauradament per a tots, ni hi havia gaire marge el 2009 i el 2010 ni n'hi haurà més endavant. La inevitable reducció de la despesa pública i els augments impositius són una amarga medicina, però no poden

posposar-se, en vista del que va passar a la borsa i als mercats financers la setmana passada. Encara que aquesta reducció no pot esgrimir-se per retallar prestacions mínimes, com és l'allargament sis mesos dels 420 euros als aturats que no tenen subsidi.

El penúltim capítol d'aquesta setmana de passió va ser la caiguda de la borsa, encara que sembla que aquesta ja s'ha deixat enrere. I en aquesta caiguda hi ha de tot, en especial pressions especulatives per realitzar guanys fàcils a curt termini. I encara que és veritat que Espanya està en una difícil posició, no és exclusivament la situació financera pública la causant d'aquest desassossec dels mercats. El molt elevat endeutament privat també plana sobre el futur de l'economia espanyola. De fet, el nostre nivell de deute públic és el més baix entre els grans països de l'àrea de l'euro, mentre que som líders en l'endeutament de famílies i empreses.

En vista d'aquests problemes, la resposta del país es comença a articular sensatament. Primer va ser el relançament del diàleg social divendres passat. Després, la proposta d'un pacte d'Estat per abordar la crisi per part de CiU. Finalment, l'acord sobre creixement salarial 2010-2012 de sindicats i empresaris.

Espanya està, lentament, millorant. Els pròxims mesos hauríem de contemplar creixements del PIB, i deixar enrere la recessió, si no ho impedeix un altre daltabaix exterior. Però, si ens ho proposem entre tots, podem acabar avortant aquest positiu procés. He anat afirmant reiteradament que els pitjors problemes que afrontem van més enllà de la recessió. I que el que és realment important és plantejar-se què farem l'endemà. Per això, el toc de realisme d'aquesta setmana de passió i la

resposta que ha generat han estat molt positius. I encara que el canvi d'humor del país encara és molt incipient, som, tots, en el bon camí. Felicitem-nos-en.

* Catedràtic d'Economia Aplicada (UAB).